

SYDSVENSKAN I KUBA Femtio år efter invasionen i Grisbukten

Nyföretagande. Giselle de la Noval och hennes pojkvän Julio Cesar Hidalgo har startat en pizzeria i sitt hem i Havanna. Estrella Soto, 92, är deras första kund.

Bristen på pengar avskaffar

Havanna. Över en miljon offentliganställda förlorar jobben. De statliga bidragen och ransoneringarna skärs ner eller försvinner. Men det stora samtalsämnet är om Fidel Castro avgår som partiledare.

De ekonomiska reformer som ska klubbas igenom vid kommunistpartiets kongress på Kuba i helgen innebär att många av revolutionens heliga principer överges. Ett halvt sekel efter att socialismen infördes tvingas de kubanska revolutionärerna välkomna utländska investeringar och marknadskrafterna släpps fria. Det ska till och med bli tillåtet för privata kooperativ att ha anställda.

När kommunistpartiet PCC håller sin första kongress på fjorton år är det formellt för att uppmärksamma 50-årsjubileet av Kubas seger vid in-

vasionsförsöket i Grisbukten. På dagordningen står den ekonomiska krisen.

Den senaste tiden har Revolutions-torget i Havanna varit avstängt för trafik. Soldater och ungdomar har inför lördagens stora parad drillats att gå på raka led med bajonetter och fanor vid partikongressens invignings-ceremoni.

Raúl Castro har redan presenterat flera av de tuffa reformer som formellt ska godkännas av kongressens tusen delegater. Där finns ingen återvändo. Kuba är bankrutt.

– Allt har sagts, vi vet vad vi måste förbättra. Vi ska arbeta i enighet för en framtida fulländad socialism, har Raúl Castro förklarat.

Den kubanska ekonomin har fram till nu till nittio procent kontrollerats av staten. Militärens bolag har svaret för lönsamma sektorer som turism och råvaror, medan staten haft den stora och kostsamma offentliga sektorn. Kuba tvingas importera åttio

”Allt har sagts, vi vet vad vi måste förbättra. Vi ska arbeta i enighet för en framtida fulländad socialism.”

Raúl Castro.

procent av sina livsmedel. Jordbruket fungerar inte. Sockerskörden är usel. De statliga industrierna står stilla.

Gamla långgivare som Ryssland och Kina kräver förändring för att ge nya krediter.

Reformerna innebär att en stor del av den offentliga sektorn försvinner. Ekonomin öppnas för privat företag-samhet i enmans- eller familjeföretag och arbetarkooperativ. Modellen är kinesisk. Redan i år försvinner en halv miljon statliga arbeten och en kvarts miljon licenser för egen verksamhet delas ut. Enligt planerna ska var fjärde anställd, eller 1,3 miljoner statliga arbeten, bort de närmaste tre åren. Om allt fungerar fortsätter om-läggningen tills fyrtio procent eller 1,8 miljoner av dagens offentliga tjänster är borta.

Raúl Castro vill inom en snar framtid även övergå till en enda valuta och slopa systemet med subventionerade varor. Kuba har i dag två valutor, kubanska peso och konvertibla peso,

CUC, som är bunden mot US-dollar. Statliga löner betalas ut i kubanska peso och är extremt låga. Medellönen ligger på 410 kubanska peso i månaden, ungefär 150 svenska kronor.

Den kubanska regimen har alltid hävdad att det inte går att jämföra kubanska och västerländska löner. Ut-bildning och sjukvård är gratis. Alla anställda får lunch på jobbet. Livs-medel i ransoneringsbutikerna sub-ventioneras.

Ransoneringssystemet och de fria luncherna kostar motsvarande sex miljarder kronor om året. Matsalar har redan börjat slå igen på icke produktiva arbetsplatser. Förra året försvann cigaretter, ärtor och salt från ransoneringen; vid nyår tvål, tandkräm och tvättmedel. Nu återstår bara en påse ris, böner och socker varje månad samt ett bröd om dagen som garanterad ranson.

Omläggningen kräver stora förändringar. Ett system med grossister